

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS KENDELSE (Syvende Afdeling)

7. september 2017*

»Præjudiciel forelæggelse – artikel 47, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – gennemførelse af EU-retten – tilstrækkelig tilknytning – foreligger ikke – Domstolen ikke kompetent«

I de forenede sager C-177/17 og C-178/17,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte (den regionale forvaltningsdomstol for Piemonte, Italien) ved to afgørelser af 11. januar 2017, indgået til Domstolen den 5. april 2017, i sagerne

Demarchi Gino Sas (sag C-177/17),

Graziano Garavaldi (sag C-178/17)

mod

Ministero della Giustizia,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Prechal, og dommerne A. Rosas (refererende dommer) og E. Jarašiūnas,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet at træffe afgørelse ved begrundet kendelse i overensstemmelse med artikel 53, stk. 2, i Domstolens procesreglement,

afsagt følgende

Kendelse

- 1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 47, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), sammenholdt med artikel 67 TEUF, 81 TEUF og 82 TEUF.

* Processprog: italiensk.

- 2 Anmodningerne er indgivet i forbindelse med en tvist mellem henholdsvis Demarchi Gino Sas og Graziano Garavaldi og Ministero della Giustizia (justitsministeriet, Italien) om sidstnævntes udbetaling af skyldige beløb som rimelig erstatning for en urimeligt lang sagsbehandlingstid.

Italiensk ret

- 3 Det fremgår af forelæggelsesafgørelserne, at i henhold til legge n. 89 – Previsione di equa riparazione in caso di violazione del termine ragionevole del processo e modifica dell'articolo 375 del codice di procedura civile (lov nr. 89/2001 om retten til rimelig erstatning i tilfælde af tilsidesættelse af princippet om en rimelig sagsbehandlingstid og om ændring af artikel 375 i den civile retsplejelov) af 24. marts 2001 (GURI nr. 78 af 3.4.2001, herefter »lov nr. 89/2001«) har den part, der har lidt et økonomisk tab eller ikke-økonomisk tab som følge af en urimeligt lang sagsbehandlingstid, ret til »rimelig erstatning« på de vilkår og i det omfang, der er fastsat i loven.
- 4 I henhold til artikel 3 i denne lov skal en begæring om erstatning indgives til formanden for Corte d'appello (appelretten, Italien) i den retskreds, hvor den ret, som ifølge parten har været urimeligt lang tid om at behandle sagen i første instans, er beliggende.
- 5 Legge n. 208 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (lov nr. 208 om fastsættelse af statens årlige og flerårige budgetter) af 28. december 2015 (almindeligt tillæg til GURI nr. 302 af 30.12.2015) har indført ændringer i lov nr. 89/2001. Især indeholder loven den nye artikel 5e med følgende ordlyd:

»1. For at modtage betaling af beløb opgjort i henhold til denne lov udsteder kreditoren en erklæring til den forvaltning, som betalingsforpligtelsen påhviler [...]; erklæringen indeholder oplysninger om, at skyldige beløb ikke er blevet modtaget, om, at der er blevet anlagt sag med hensyn til samme krav, om forvaltningens restgæld og om den ønskede metode for betaling ifølge stk. 9 i denne artikel; kreditoren forpligter sig til at indgive den nødvendige dokumentation i overensstemmelse med de i stk. 3 nævnte dekreter.

2. Den i stk. 1 nævnte erklæring gælder i seks måneder og skal fornys på anmodning fra forvaltningen.

3. Ved dekreter fra [økonomi- og finansministeriet og justitsministeriet], som skal vedtages senest den 30. oktober 2016, godkendes formularerne for den i stk. 1 nævnte erklæring og den dokumentation, der skal indgives til den forvaltning, som betalingsforpligtelsen påhviler, i overensstemmelse med stk. 1. Forvaltningerne offentliggør de i foregående punktum omhandlede formularer på de respektive institutionelle websteder.

4. Betalingsordren kan ikke udstedes, såfremt den i de foregående stykker omhandlede erklæring eller dokumentation ikke indgives eller er ufuldstændig eller mangelfuld.

5. Forvaltningen sørger for betalingen inden for seks måneder fra den dato, hvor alle forpligtelser ifølge de foregående stykker er opfyldt. Fristen i foregående punktum løber ikke, såfremt den i de foregående stykker omhandlede erklæring eller dokumentation ikke indgives eller er ufuldstændig eller mangelfuld.

[...]

7. Kreditorer kan ikke anmode om tvangsfuldbyrdelse, forkynde betalingspåkrav eller anlægge sag med henblik på at opnå fuldbyrdelse af afgørelsen, før fristen i stk. 5 er udløbet.

[...]«

De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 6 Demarchi Gino Sas og Graziano Garavaldi deltog som kreditorer i to særskilte konkursbehandlinger ved henholdsvis Tribunale di Genova (retten i Genova, Italien) og Tribunale di La Spezia (retten i La Spezia, Italien).
- 7 Idet retternes sagsbehandlingstid havde været urimeligt lang, anlagde sagsøgerne i hovedsagen sag ved Corte d'appello di Torino (appeldomstolen i Torino, Italien) med påstand om erstatning for det lidte tab i henhold til lov nr. 89/2001.
- 8 Corte d'appello di Torino (appeldomstolen i Torino) anerkendte ved to afgørelser, at sagsøgerne i hovedsagen havde ret til rimelig erstatning som følge af en urimeligt lang sagsbehandlingstid i forbindelse med de retssager, som sagsøgerne deltog i, og pålagde justitsministeriet at betale sagsøgerne det af appeldomstolen fastsatte beløb.
- 9 Efter forgæves at have afventet forvaltningens udbetaling af de fastsatte beløb anlagde sagsøgerne i hovedsagen sag ved Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte (den regionale forvaltningsdomstol for Piemonte, Italien) ifølge proceduren i artikel 112 ff. i decreto legislativo n. 104 – Codice del processo amministrativo (lovdekret nr. 104 – forvaltningsretsplejeloven) af 2. juli 2010 (almindeligt tillæg til GURI nr. 156 af 7.7.2010) med henblik på at opnå fuldbyrdelse af forvaltningens forpligtelse til at efterkomme en dom, som er blevet endelig.
- 10 Det fremgår af anmodningerne om præjudiciel afgørelse, at sagsøgerne i hovedsagen, som havde anlagt sagerne, efter at artikel 5e i lov nr. 89/2001 var trådt i kraft, ikke forinden havde opfyldt de i stk. 1 i denne artikel fastsatte forpligtelser, og at den forelæggende ret dermed måtte afvise deres søgsmål.
- 11 Den forelæggende ret har anført, at artikel 5e i lov nr. 89/2001 skal fortolkes således, at en person, som har fået tilkendt en »rimelig erstatning« som følge af en urimeligt lang sagsbehandlingstid, ikke kan anlægge sag med påstand om fuldbyrdelse med henblik på at inddrive den omhandlede erstatning, såfremt vedkommende forinden ikke har opfyldt alle de forpligtelser, der er fastsat i artikel 5e, stk. 1, i lov nr. 89/2001, og før der er gået mindst seks måneder beregnet fra den dato, hvor disse forpligtelser er blevet opfyldt.
- 12 I denne henseende har den forelæggende ret anført, at den pågældende bestemmelse for det første pålægger den person, som har fået tilkendt en erstatning, en række forpligtelser, herunder en forpligtelse til at udfylde en kompliceret erklæring, som et ufravigeligt vilkår for at få udbetalt den erstatning, som den pågældende er blevet tilkendt, og for det andet markant forlænger den frist, inden for hvilken staten skal udstede betalingsordren.
- 13 Endelig har den forelæggende ret gjort gældende, at artikel 5e i lov nr. 89/2001 fratager kreditoren muligheden for på et senere tidspunkt at håndhæve retten til rimelig erstatning som følge af den urimeligt lange fuldbyrdelsesprocedure.
- 14 Den forelæggende ret ønsker således oplyst, om artikel 5e i lov nr. 89/2001 krænker rettighederne i henhold til artikel 47, stk. 2, i chartret, sammenholdt med artikel 67 TEUF, 81 TEUF og 82 TEUF.
- 15 Under disse omstændigheder har Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte (den regionale forvaltningsdomstol for Piemonte) besluttet at udsætte sagerne og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er princippet om, at enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, som er fastsat i [chartrets] artikel 47, stk. 2, og artikel 6, stk. 1, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og er blevet gjort til et EU-retligt princip ved artikel 6, stk. 3, TEU, sammenholdt med det princip, som

kan udledes af artikel 67 TEUF, ifølge hvilket Unionen udgør et fælles område med retfærdighed, hvor de grundlæggende rettigheder respekteres, samt det princip, som fremgår af artikel 81 TEUF og 82 TEUF, ifølge hvilket Unionen etablerer et retligt samarbejde om civilretlige og strafferetlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger, der bygger på princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser og udenretslige afgørelser, til hinder for nationale bestemmelser som den italienske bestemmelse, der er indeholdt i artikel 5e i lov nr. 89/2001, hvorefter personer, som allerede er blevet tilkendt beløb i form af en »rimelig erstatning« fra den italienske stat som følge af en urimeligt lang sagsbehandlingstid, pålægges en række forpligtelser med henblik på at opnå betalingen samt at afvente, at fristen i den nævnte artikel 5e, stk. 5, i lov nr. 89/2001 udløber, uden at de i mellemtiden kan træffe nogle retslige fuldbyrdelsesforanstaltninger, og uden at de på et senere tidspunkt kan gøre krav på erstatning for den skade, som er forbundet med den forsinkede betaling, selv i det tilfælde, hvor den »rimelige erstatning« er blevet tilkendt som følge af en urimeligt lang behandlingstid i en civilretlig sag med grænseoverskridende virkninger, eller under alle omstændigheder på et område, som falder ind under Den Europæiske Unions kompetence, og/eller et område, inden for hvilket Den Europæiske Union fastsætter en gensidig anerkendelse af retsafgørelser?«

Domstolens kompetence

- 16 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om princippet i artikel 47, stk. 2, i chartret, sammenholdt med artikel 67 TEUF, 81 TEUF og 82 TEUF, skal fortolkes således, at det er til hinder for en national lovgivning, der kræver, at personer, som har lidt tab som følge af en urimeligt lang behandlingstid i en retssag, der henhører under området for det retlige samarbejde, skal træffe en række komplekse administrative foranstaltninger for at opnå statens betaling af den rimelige erstatning, som de pågældende er blevet tilkendt, uden at de i mellemtiden kan træffe nogle retslige fuldbyrdelsesforanstaltninger, og uden at de på et senere tidspunkt kan gøre krav på erstatning for det tab, som er forbundet med den forsinkede betaling.
- 17 I denne henseende skal det bemærkes, at chartrets artikel 51, stk. 1, fastsætter, at bestemmelserne i chartret kun er rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten. Artikel 6, stk. 1, TEU, og artikel 51, stk. 2, i chartret præciserer, at chartrets bestemmelser ikke på nogen måde udvider Unionens beføjelser som fastsat i traktaterne (jf. kendelse af 14.4.2016, Târşia, C-328/15, ikke trykt i Sml., EU:C:2016:273, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis, og af 10.11.2016, Pardue, C-321/16, ikke trykt i Sml., EU:C:2016:871, præmis 18).
- 18 Det følger nemlig af Domstolens faste praksis, at de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved Unionens retsorden, kan anvendes i alle situationer, der reguleres af EU-retten, men ikke uden for sådanne situationer. Det er af denne grund, at Domstolen har udtalt, at den ikke kan bedømme en national lovgivning i henhold til chartret, når denne lovgivning ikke er omfattet af EU-retten (dom af 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis, af 6.3.2014, Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, præmis 21, og af 8.12.2016, Eurosaneamientos m.fl., C-532/15 og C-538/15, EU:C:2016:932, præmis 52).
- 19 Det skal ligeledes bemærkes, at begrebet »gennemførelse af EU-retten« som omhandlet i chartrets artikel 51 forudsætter, at der foreligger en vis grad af tilknytning, som går ud over den beslægtethed, der måtte findes mellem de omhandlede områder, eller den indirekte virkning, som et område kan have på et andet (dom af 6.10.2016, Paoletti m.fl., C-218/15, EU:C:2016:748, præmis 14 og den deri nævnte retspraksis).
- 20 For at afgøre, om en national lovgivning henhører under gennemførelsen af EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, skal der bl.a. foretages en efterprøvelse af, om de pågældende nationale bestemmelser har til formål at gennemføre en EU-retlig bestemmelse, disse bestemmelsers karakter, og om de forfølger andre formål end dem, der er omfattet af EU-retten, selv om de indirekte vil

kunne påvirke sidstnævnte, samt om der foreligger specifikke EU-retlige bestemmelser på området, eller som kan påvirke den (dom af 6.3.2014, Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, præmis 25 og den deri nævnte retspraksis, og af 10.7.2014, Julián Hernández m.fl., C-198/13, EU:C:2014:2055, præmis 37).

- 21 Domstolen har bl.a. fastslået, at EU's grundlæggende rettigheder ikke kunne anvendes på en national lovgivning, idet EU-reglerne på det pågældende område ikke opstillede nogen forpligtelse for medlemsstaterne for så vidt angik den pågældende situation i hovedsagen (dom af 6.3.2014, Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).
- 22 I den foreliggende sag vedrører den nationale bestemmelse i hovedsagen, som det fremgår af anmodningerne om præjudiciel afgørelse, den i artikel 5e i lov nr. 89/2001 fastsatte procedure for inddrivelse af beløb, der skyldes af staten som rimelig erstatning for en urimeligt lang sagsbehandlingstid i en retssag.
- 23 Den forelæggende ret har anført, at selv om lov nr. 89/2001 ikke kan betragtes som en foranstaltning, der er vedtaget i medfør af artikel 81 TEUF og 82 TEUF, eller i medfør af en specifik forordning eller et specifikt direktiv, sikrer den nævnte foranstaltning, ved at forfølge målet om at begrænse behandlingstiden i alle retssager, et velfungerende område med retfærdighed inden for Unionen og hindrer en underminering som følge af urimeligt lange sagsbehandlingstider af den gensidige anerkendelse af retsafgørelser, som udgør grundlaget for samarbejdet i civilretlige og strafferetlige sager.
- 24 Den forelæggende ret har desuden understreget, at de urimeligt lange retssager, som i hovedsagerne begrundede, at sagsøgerne blev tilkendt erstatning fra staten, er konkursbehandlinger og dermed henhører under et område, hvor EU allerede har udøvet sin kompetence ved at vedtage flere retsakter, herunder Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/848 af 20. maj 2015 om insolvensbehandling (EUT 2015, L 141, s. 19).
- 25 Det skal dog for det første bemærkes, at de bestemmelser i EUF-traktaten, som den forelæggende ret henviser til, ikke pålægger medlemsstaterne specifikke forpligtelser med hensyn til inddrivelsen af beløb, der skyldes af staten som rimelig erstatning for en urimeligt lang sagsbehandlingstid i en retssag, og at EU-retten på nuværende tidspunkt ikke indeholder nogen specifik lovgivning på området.
- 26 Det kan dermed konstateres, at intet forhold i den foreliggende sag giver anledning til at konkludere, at lov nr. 89/2001, som er af generel karakter, havde til formål at gennemføre en bestemmelse i EU-retten inden for det retlige samarbejde, og at loven, selv om den indirekte kan have indflydelse på det europæiske retsområdes funktion, forfølger andre mål end dem, der er omfattet af de i anmodningerne om præjudiciel afgørelse nævnte bestemmelser.
- 27 For det andet fremgår det ikke af sagens akter som forelagt for Domstolen, at konkursbehandlingerne i hovedsagen henhørte under anvendelsesområdet for forordning 2015/848, der fastsætter de juridiske rammer for grænseoverskridende insolvensbehandling og bl.a. regulerer spørgsmål om kompetence til at behandle sager, anerkendelse af insolvensbehandling og lovvalg.
- 28 Det følger heraf, at intet element giver anledning til at konkludere, at tvisten i hovedsagen vedrører fortolkningen eller anvendelsen af en EU-retlig forskrift ud over bestemmelsen i chartret. Når en retsstilling ikke henhører under EU-rettens anvendelsesområde, har Domstolen ikke kompetence til at behandle sagen, og eventuelle påberåbte bestemmelser fra chartret kan ikke i sig selv ligge til grund for en sådan kompetence (kendelse af 18.2.2016, Rîpanu, C-407/15, ikke trykt i Sml., EU:C:2016:167, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).

- 29 Under disse omstændigheder skal det i henhold til artikel 53, stk. 2, i Domstolens procesreglement fastslås, at det er åbenbart, at Domstolen ikke har kompetence til at besvare det præjudicielle spørgsmål, som Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte (den regionale forvaltningsdomstol for Piemonte) har forelagt.

Sagsomkostninger

- 30 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser bestemmer Domstolen (Syvende Afdeling):

Det er åbenbart, at Den Europæiske Unions Domstol ikke har kompetence til at besvare det spørgsmål, som Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte (den regionale forvaltningsdomstol for Piemonte, Italien) har forelagt ved afgørelser af 11. januar 2007.

Underskrifter